

ne bi uspel, imate pravico, zahtevati potom sodišča, da se Vam nakaže prisilna cesta, katero bo sodišče določilo, seveda proti odškodnini. Svetujemo pa Vam, da se sodnije izognete, ker je to draga stvar. Kaj pa je z najmodajalcem in kako stališče on zavzema, pa niste navedli, kar bi bilo potrebno. Je mogoče on tam vozil že pred vami in koliko let?

Popravek pri odgovoru v zadnji številki našega lista: Carina na uvoz železnih grabelj ni znašala 1300 Din, — ampak le 130 Din. Tiskarski skrat misli, da gre pri carini vse v tisoče.

*

Pokončavanje sadnih škodljivcev.

Gospodarske prednosti.

Napredek v tehniki in industriji v boju za obstoj, sili tudi sadjerejca, da skuša doseči enakomeren in čim najvišji pridelek iz sadonosnikov.

Cilj sadjerejca ne bodi le v količinskem pridelku — ampak v tem, da s kvalitativnim sadjem poveča svoje donose. Saj leži toliko kapitala v našem drevju, da bi bil največji greh, če tega kapitala ne dvignemo in na ta način ne izboljšamo gospodarskega stanja. Geslo sadjerejca naj ne obstoja le v sajenju drevja, ampak v prvi vrsti v pravilnem negovanju istega. Samo na ta način bo sadjarstvo postalo važen faktor našega narodnega premoženja in našega gospodarskega blagostanja. Sadni pridelki danes ne predstavljajo več lukusuznih predmetov, ampak so postali važen eksportni faktor našega kmetijstva.

Praktično pokončavanje drevesnih škodljivcev je doseglo še le v zadnjem času toliko važnost, da lahko danes govorimo o gospodarskem boju proti škodljivcem. Ta boj proti škodljivcem sega sicer daleč nazaj, vendar zamoremo še le danes govoriti na podlagi velikanskega napredka v tehniki in dolgoletnih izkušenj na tem polju, o modernem načinu pokončavanja raznih drevesnih škodljivcev. Prej ali slej mora tudi v sadjarstvu priti do tega, da se pokončavanje in boj proti sadnim škodljivcem vrši splošno, bodisi tudi na podlagi zakonskih predpisov. Samo skupno delo v boju proti škodljivcem lahko privede do zaželjenih uspehov. Marsikateri kmetovalec in sadjerejec je sicer mnenja, da pomeni uspešen boj proti škodljivcem denarno obremenitev, katere ne bi mogli prenesti. To mnenje je napačno, ker ga lahko zastopa le oni, ki do sedaj še ni podvzel nikakih korakov v boju za pokončavanje sadnih škodljivcev, ali pa pokončavanja samega ni v pravem času vršil. Velikanska razlika v kakovosti pridelkov pri doslednem izvajanju zatiranja škodljivcev je očitvidna in se ne da utajiti. Kdor je z zanimanjem opazoval skrbno gojene nasade, je sigurno opazil razliko med gojenim in zanemarjenim drevjem. Gladka skorja, sočnata zelena barva listja, večja odpor, npost proti raznim boleznim so vidna

znamenja skrbno gojenih nasadov. — Vpraba modernih sredstev za zatiranje sadnih škodljivcev v pravem času mora privedi do uspehov.

Pri zatiranju škodljivcev moramo razlikovati zimsko in poletno dobo. — Najvažnejša doba za zatiranje raznih vrst škodljivcev našega sadnega drevja je sigurno zimska, oziroma čas po odpadanju listja do spomladi ko drevje zopet požene. V tem času se namreč drevo nahaja v takozvanem sočnem miru, vsled česar je mogoče uporabljati pri zatiranju in pokončavanju drevesnih škodljivcev močnejša in bolj koncentrirana sredstva, brez nevarnosti za poškodbe na sadnem drevju samem.

Najvažnejše sredstvo je in ostane kakor smo že omenili v prejšnjem članku, papirnati pas za lovljenje: »Rekord«. Za škropljenje sadnega drevja imamo na razpolago razne vrste drevesnih karbolinejev ter bi opozarjali še posebno na drevesni karbolinej »Bolk«, znamka: mrtvaška glava, s katerim škropimo v 10% primesi z vodo celotno drevo enakomerno tako, da so vsi deli drevesa enakomerno poškopljani. Škropljenje nam daje gladko skorjo, pokončuje vse vrste škodljivcev, ki se nahajajo pod skorjo s svojimi zalegami. Ako je drevje močno napadeno po raznih škodljivcih, ga škropimo dvakrat in sicer ob pozni jeseni in v zgodnji spomladi.

Pokončavanje drevesnih škodljivcev pa je tudi preko poletja, ko je drevo v bujnem razmahu listja in sadu, neobhodno potrebno, vendar je potrebno, da se zatiranje vrši takoj, kakor hitro smo opazili škodljivce, ker le na ta način preprečimo hitro razmnožitev.

Na vsak način odsvetujemo uporabo raznih drevesnih karbolinejev v poletnem času, tudi v slučaju, da jih najbolj razredčimo.

Za pokončavanje živalskih drevesnih škodljivcev v poletnem času, posebno n. pr. krvave, listne uši ter kaparja, imamo med ostalimi sredstvi takozvani »Olanigan«, katerega pridenemo v 5—10% vodi in nato drevo škropimo s tekočino. To poletno sredstvo ne škoduje listju in tudi ne razvijajočemu se sadju ter ga lahko uporabljamo z uspehom tudi v vrtovih.

Skrbna nega sadnega drevja v zimskem in poletnem času nam bo ohranila drevje zdravo in donesla obilen pridelek.

Prihodnjič bomo nadaljevali z opisi raznih škodljivcev sadnega drevja ter načinom njih najuspešnejšega zatiranja.

Navodila na razna vprašanja bomo objavljali v našem listu. J. V.

Ena glavnih čednosti gospodinje je točnost, katero naj pokaže v vseh svojih opravilih.

Dobra gospodinja vstaja prva ob rani uri. Le tako je mogoče, da se vsa potrebna dela dovršijo o pravem času.

Zajutrak naj bo točno ob določeni uri na mizi. Družina se bo požurila, da tudi ona opravi svoje jutranje delo točno do ure, ker ve, da čaka prazen želodec polna skleda. Šoloobvezni otroci ne smejo radi netočnega zakasnelega zajutrnja oditi tešči na mnogokrat dolgo pot v šolo, kjer ostanejo morda še preko opoldne ob samem kruhu, ker to le škoduje njih zdravju. Ravno tako ne smejo zamuditi pouka. Šola pač ne more upoštevati netočnosti matere, otrok je kaznovan, izgubi veselje do šole, zanemarja učenje ter si tako škoduje za celo življenje. Kdo drugi je temu kriv, kakor netočnost.

Ali zvečer: do poznega mraka so delavci pri delu, nato opravijo še po hiši vse delo, potem pa še celo uro in dalje čakajo večerje, lačni, počitka potrebni, posedajo naokoli.

Taka hiša, kjer gospodinja ne pozna točnosti, pač težko dobi delavce, ker si vsakdo misli: če moram jaz začeti točno s solncem, naj se nam točnost vrne od strani gospodinje s pravočasno — hrano.

Gospodinja! Bodi ti s svojo točnostjo prav v vsakem oziru vzgled družini, ker samo tako smeš zahtevati od nje točno izvrševanje njej odkazanega dela.

Dom.

Prvi pogled na hišo in njeno okolico nam jasno razodeva, kakšni so njeni prebivalci, ali se ponša ta dom z nemarno ali vzorno gospodinjo, z dobrim ali slabim gospodarjem.

Zanemarjena in razkopana streha, poševni kozolci, razrušena gospodarska poslopja, pajčevine cele plahte, orodje razmetano po vseh kotih in uma zanem dvorišču, ki je ena sama gnojna jama, ob deževju pa jezero gnojnice, neočiščena živina — vse to ni razveseljiv pogled. Pred pragom kupi sme ti, umazani škafi, prazna okna brez prijaznih cvetlic, vse to ni nič vabljivo in obotavlja prestopimo prag te hiše.

Ves drugačen utis napravi dom in naj si bo še tako skromen, kateremu gospodari dober gospodar in gospodinja vzorna gospodinja. Ni potreba zidanih poslopij in z opeko kritih streh. Tudi lesena hišica z zakrpano slamnato streho* je prikupljiva in vabljiva. Pospravljeno dvorišče, orodje lepo v redu vsako n asvojem mestu, pri hiši redu vsako na svojem mestu, pri hiši ograjen vrtiček, na snažnih okencih kravt, rožmarin — povsod red in snaga. Kako blagodejno upliva vse to na naše oko, kar vabi in prosi: vstopi in odpočij si!

Odlášano delo.

Imamo nekega zelo hudobnega hišnega škrate, ki se zove: odlášano delo. Kakor hitro smo mu dovolili vstop v hišo, se ga ne iznebimo zlahka. Dobro vemo, kje sedi ta škrate, bodisi na vrtu, v žitnici, kleti ali kakšni omari. Ali plaho se ga ogibamo, še celo s pogledom, in če se nam vrine slučajno v naše misli, se tudi teh skušamo kolikor mogoče hitro otresti.

In vendar je ta škrate velik škodljivec: uničuje orodje, pokvari žito ali pi-

jačo, razjeda obleko ter jemlje blagoslov dnevnemu delu.

Tega škrate ne prežene nobeno zagovarjanje, ne kolomanov žegen, niti kadilo. Tudi ni priporočljivo čakati, da se umakne sam iz hiše. Čim dalje časa ostane, tem neprijetnejši postaja.

Za odstranitev tega škrate pomaga samo eno sredstvo: Korajžno se ga je treba lotiti ter s krepko roko vreči iz hiše.

Flancati ali cvrti krapl.

Štiri jajca raztepi v skledi z vilicami, prideni 8 žlic dobre sladke ali nekoliko kisle smetane, 2 žlici stolčnega sladkorja in ščep soli ter raztolči vse to skupaj še nekoliko. Temu dodaj ¼ do 1 liter bele pšenične moke, premešaj s kuhalnico, nato pa mešaj testo na deski ali mizi tako dolgo, da je gladko. Pusti testo ¼ ure na hladnem počivati, razvalaj ga za ¼ cm na debelo, razreži z nožem ali koleščkom na dlan velike pravokotnike, zareži prst na široko od spodnjega in zgornjega roba podolgem tri zarez, potegni nastale testne trake križem skozi zarez ter cvrti te kraplice v vreli masti, da zarumene. Še tople potresi s stolčnim sladkorjem.

Poparjeni orehovi štruklji.

Iz 1 litra pšenične moke, malo soli, 1 jajca in mlačne vode vdelaš gladko testo za štrukelj. Pusti testo počivati ¼ ure, med tem pa pripravi sledeči nadev: ¼ litra zmletih orehovitih jedrc prepraži par minut na 1—2 žlicah masti ali masla, prilij toliko mleka, da nastane gosta kaša ter pusti da zavre. Shladi to zmes ter primešaj 1—2 jajca.

Testo razvalaj in razlegni prav na tanko, pomaži z nadevom, zavij, razreži na 2 pedi dolge kose ter speci na pločevini ali v peči kakor kruh. Vsak kos razreži na 4—5 delov, zloži v skledo, prelij z osoljeno vrelo vodo, tako da stoji voda za prst preko štrukljev, ter pusti pokrite par minut stati. Nato vodo odlij, štrukelje pa prelij z vročo zabelo.

DR. O. ILAUNIG:

TATENBAH

ZGODOVINSKA POVEST.

Sin nesrečnega grofa je bil po svojih lastnostih očetu nepodoben. Bil je ponižen in odkritosrčen, kar je obljubil storiti, je tudi izvršil. Svojo mačeho je ljubil nad vse, saj mu je bila edina opora v življenju. Bil je prav nežnega čustvovanja. Prej je bil živahen in vesel, po očetovi smrti pa mu je legla tiha žalost na srce. Nikdar ni mogel pozabiti tistega trenutka, ko se je poslovil od očeta v tisti ozki, žalostni celici, odkoder so potem njegovega roditelja odvedli v smrt. Prej je poznal očeta kot krepkega, lepega, ponosnega moža, polnega življenja, sedaj pa je bil blede, upadel, osivel, v obraz so se mu začrtale globoke gube.

Vzel je slovo od njega za vedno — proklet je sedaj tudi on, izbrisan iz deželne knjige, brez premoženja! Tudi na zunaj je ožigan kot sin

Svečni madeži

se odstranijo iz obleke zelo enostavno. Pod madež in na madež položi čist pivnik ali časopisni papir, nato pa gladil čez s toplim gladilnikom (pegleznom). Ko se pokaže madež skozi papir, prestavi na čisto mesto in to tako dolgo, da madež popolnoma izgine iz blaga. Vsled toplote gladilnika se svečna kaplja raztopi, papir jo pa vsrka.

*

Cene in sejmska poročila.

Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinjski sejm dne 5. 12. 1930 se je pripeljalo 172 svinj. Cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5—6 tednov stari eden po 90 do 100 Din, 7—9 tednov stari 150 do 200 Din, 3—4 mesece stari 250 do 350 Din, 5—7 mesecev stari 400 do 450 Din, 8—10 mesecev stari 550 do 650 Din, 1 leto stari 800 do 1000 Din, 1 kg žive teže 10—12 Din, 1 kg mrtve teže 14 do 15 Din. Prodalo se je 80 komadov.

NAŠA DRUŠTVA Prosveta, narodnosti, država.

Iz govora dr. Hohnjeca na občnem zboru Prosvetne zveze smo objavili del o krščanski osnovi prosvetnega dela. Danes prinašamo iz drugega dela njegovega govora glavne točke:

Slovenstvo — jugoslovanstvo.

V krščanskem pravcu so naše organizacije vršile vzgojo mladine cela desetletja. Ni to bila protinarodna ali brezdomovinska vzgoja, kakor so nas natančnovali listi, ki so zle volje. S tem, da smo mladino vzgojevali po načelih katoliške morale, nikakor nismo, kakor zagotavlja Pij XI., trgali otrok od telesa in duše naroda, ampak smo jih vzgojili na najpopolnejši način tako, da so svojemu narodu kar največ ko-

1004/4

ristili. Da, iz naših organizacij so izšli tisti, ki so našemu narodu največ koristili. Izšli so razumni gospodarji in skrbne gospodinje, ki jim je pripadala velika naloga in briga, da ohranijo slovensko zemljo našemu narodu. Izšli so mladeniči in mladenke, ki so bili prešinjani socialnega mišljenja ter so se udejstvovali v socialnem delu. Iz naših organizacij so se polnile vrste tistih, ki so stali na braniku slovenstva. Zgodovina našega življenja v zadnjih desetletjih pred svetovno vojno je neovržen dokaz za to. Kar je bilo takozvanega svobodomiselnega svetovnega naziranja, se je povečini vdinjalo gospodujočemu nemštvu ter je nemškutarilo po šolah in uradih, le majhen del takih ljudi je ostal zvest svoji narodnosti, pa niso imeli ali dovolj svobode ali pa možnosti, da bi v narodnem smislu delovali. Naše prosvetne organizacije so bile glavne trdnjave slovenske narodne zavesti in narodnega odpora proti prodirajočemu tujstvu. Tvorile so tabor, o katerem se je moglo po vsej pravici reči: V tem taboru je Slovenija.

Vršeč to svojo veliko nalogo, so naše organizacije bile obenem najmočnejše barikade jugoslovanstva na severu njegovega ozemlja. Duševni oče našega ljudskega prosvetnega dela

51

izdajalca, nositi namreč mora okoli vratu rdečo vrvico, s katero je zaznamovan kakor Kajni!

Krutost tedanjega časa ga je obsodila, da je moral prisostvovati najstrašnejšemu prizoru: po najvišji odredbi je moral prisostvovati usmrčenju svojega očeta. Ta strašni prizor je pustil v njegovi nežni deški duši neizbrisne sledove. Spomin na ta krvavi dogodek se mu je vtisnil za ves čas življenja kot najhujša boleost, ki jo je moral nositi v srcu.

Vse to je vplivalo na nežno dušo plemenitega mladeniča tako silno, da mu je vzelo veselje do sveta. Mlado obličje je bilo vedno resno in smeh je na njem zamrl. Postal je tih, najrajši je bil sam ali pa v družbi svoje dobre mačeha.

Vlada ni pustila mladega Tatenbaha z vida, dala ga je v šole, katere je dovršil z najboljšim uspehom. Milostno je plačala stroške šolanja iz premoženja, ki ga je zaplenila očetu. Celo tako naklonjeni so bili gospodje notranje avstrijske vlade, da so dovolili leta 1675 otožnemu Antonu celih 50 gld., da more v počitnicah iz Gradca potovati v Admont, kjer bi naj v družbi očetov benediktincev lažje pozabil na žalostno usodo svojega očeta.

Mladi Anton se je iz lastnega nagiba odločil

Bepe tiskovine

za trgovce, obrtnike, urade, kakor tudi večbarvne razglednice, barvotiske in druge v svojo stroko spadajoče tiskavnice v latinici in cirilici

izvršuje

hitro, solidno in po najnižjih cenah

Tiskarna sv. Cirila

v Mariboru

Noroška c. 5

Čekov. račun št. 10 602

Telefon interurb. št. 2113

